



**סיכום ישיבת המועצה לספריות ציבוריות מתאריך 12.9.24**

**נוכחים:**

**חברי המועצה:**

אורלי סימון  
דנה גובי  
תרצה שקד  
מיכל גאולה  
רחל קורן  
דאליה עטילה  
מרים פוזנר

**חברי מועצה שנעדרו:**

אלישבע אביטל  
מרלין וניג

**משקיפים/ משתתפים נוספים:**

מנהלים מיישובים דוברי ערבית

פאתנה מגיאדלה, מנהלת ספרייה עירונית באקה אל עירביה, לשעבר  
מפקחת על הספריות באזור המרכז

פאדי מדאח ראזי, מנהל הספרייה בגילגוליה

סאלח אבו גיאפר, מנהל הספרייה העירונית רהט

אינס ברייה, מנהלת ספריית גייסר אל זרקא

**צוות משרד התרבות:**

כלנית שמיר, סמנכ"לית תמיכות (בפועל)

אסנת רווה, מנהלת תחום פיקוח ובקרה ברשויות

עו"ד יפתח שבת, הלשכה המשפטית

איאת רחאל, מנהלת אגף תרבות וקהילה

מגי חושי, רכזת בכירה במחלקת הספריות

**מרכז המועצה/ יושב ראש:**

אורלי סימון, מ"מ יו"ר המועצה לספריות

**נושאים לדיון**

1. הצגת בעיות שצצות בהתנהלות להגשת בקשות תמיכה באמצעות המרכב"ה ברשויות במגזר הערבי.
2. הצגת קשיים נוספים ייחודיים לספריות במגזר דובר הערבית.
3. דיווח על מצב הגשות הבקשות עד כה.

**סיכום עיקרי הדיון**



המועצה לספריות ציבוריות

1. מנהלי הספריות הערביות מציגים את הבעיות שנתקלו בהן בעקבות ההחלטה להעביר את תקציב הספריות באמצעות תמיכות, במקום בשיטה הקודמת, באמצעות זכיין לענייני רכש:
    - א. מעמדם של מנהלי הספריות בהרבה רשויות במגזר הערבי הוא נמוך, ולעתים יחסיהם עם בעלי התפקידים ברשות אינם טובים. עובדה זו מקשה על תהליך הגשת ההצעות ופותרת פתח להגשת בקשת תמיכה בלתי מקצועית, שאינה מתייחסת לכלל הצרכים של הספרייה.
    - ב. במצב הנ"ל, היה יתרון גדול לשיטת הזכיין, משום שהתקציב לא עבר בצינורות התקציב של הרשות, אלא הגיע ישירות למנהלי הספריות.
    - ג. בנוסף, הנוכחות של בעלי התפקידים ברשויות קטנות אינה רציפה לעתים קרובות, מה שמביא להתמשכות התהליך ועומס בלתי סביר על מנהלת הספרייה שאמור. ה"לרדוף" אחריהם. לפיכך, רכש לפי נהלי הרשויות הוא עתיר עבודה בירוקרטית באופייה וממושך, ולכן מתיש.
    - ד. רכש בשיטת התמיכות מוסיף עומס עבודה בלתי סביר על צוות הספרייה, בשל הדרישות להצעות מחיר ופרסום מכרזים. הקושי גדול במיוחד ברבות מספריות המגזר דובר הערבית בשל העובדה שרבות מהן מאוישות בספרן אחד בלבד, שלעתים הוא מועסק רק במשרה חלקית.
    - ה. קיימת אי התאמה ייחודית בין דרכי העבודה הרגילות של רכש ברשות לבין שני נושאים: האחד – רכש הספרים, משום שספק אחד בלבד אינו מסוגל לספק את כל הספרים שספרייה צריכה; השני – רכש פעולות תרבות, משום שבחירה בספק אחד, הזול ביותר, הופך את אירועי התרבות לבלתי אטרקטיביים.
  - ו. העדר הנחיה ברורה במבחני התמיכה לכך, שמנהלת הספרייה צריך. כה להיות חתומה על הדוחות פותרת פתח לדיווח לא אמין.
2. חברות המועצה מעירות, כי הבעיות שהועלו מאפיינות גם ספריות ברשויות מסויימות במגזר היהודי.
  3. הועלתה גם בעיה ספציפית, של רשויות שאין בהן כעת מנהלת ספרייה, אך מתוכננת להיות לפני סוף השנה – האם הן יכולות להגיש בקשת תמיכה? תשובת משרד התרבות: כדאי להגיש, תוך ציון מפורש של הבעיה.
  4. נושאים נוספים המקשים על מנהלי הספריות במגזר הערבי – ללא קשר לערוצי העברת התקציב:
    - א. אחד מכלי העזר המרכזיים של ספריות ציבוריות בישראל הוא "קטלוג הספרים הישראלי", המפותח במרכז לספריות וספרות בישראל, ומאפשר לצוות הספרייה להטמיע לתוך תוכנת הספרייה את הקטלוגים שבוצעו על-ידי גוף מקצועי, ולחסוך בכוח האדם הנדרש להיבט זה של תפעול הספרייה. העדרו של קטלוג לספרים בערבית, מכביד מאוד על עבודת הספרנים במגזר דובר הערבית. הגיע הזמן שכלי עזר מקביל יועמד לרשות הספריות הערביות.
    - ב. קיימת רק ספרייה ציבורית אחת לאוכלוסייה הבדואית בנגב. מלבד רהט, אין ביכולתן של שאר הרשויות לממן משרת ספרן, ולכן אין בהן ספריות. לכך יש השפעה שלילית מאוד על התרבות בחברה הבדואית. יש צורך בסיוע של השלטון המרכזי לרשויות חלשות במיוחד.
    - ג. בעיה כללית, שאינה נוגעת רק למגזר דובר הערבית – חוסר עקביות בהתנהלות המשרד: פתאום אין פיקוח! פתאום אין תקציב!



### המועצה לספריות ציבוריות

5. קושי נוסף שהועלה על-ידי חברות המועצה המכהנות כמנהלות ספריות: מנהלי ספריות אינם מיומנים במרכיביה, ולמרות זאת, פקידי הרשות שאמורים להיות אמונים על המערכת, מבקשים ממנהלי הספריות פתרונות להודעות שגיאה למיניהן.
6. תגובת נציגי משרד התרבות לנושא זה:
  - א. משרד התרבות אינו יכול להתערב בעניינים הקשורים לניהול בשלטון המקומי. ממליצים להיפגש עם המרכז לשלטון מקומי.
  - ב. יחד עם זאת, עובדת המחלקה לספריות, מגי חושי, עושה מאמצים רבים כדי לסייע גם לפניית מסוג זה.
  - ג. הספריות מוזמנות ללמוד מהניסיון של סל"ע, בין היתר, כדאי לדעת, שדרך עמותות יותר פשוט לנצל את התקציב מאשר דרך הרשות.
  - ד. אפשר ביום א', 15.9 לעשות מפגש לשאלות אחרונות, אם יש בכך צורך.
7. חברות המועצה מודות למגי חושי על מאמציה.
8. נציגי משרד התרבות מדווחים:
  - א. עד כה הוגשו 180 בקשות, כאשר ברובן הבקשה היא לעבוד באמצעות ספק הרכש, ובאשר לאילו שביקשו לעבוד באמצעות הרשות, ברור כי חלקן לפחות הן תוצאה של העובדה שהרשות העניקה מימון ביניים לספרייה, וזו אינה בהכרח הדרך המועדפת עקרונית.
  - ב. לגבי ספריות שלא יצליחו להגיש בקשה עד ה-15.9.24 – המצב ייבדק, ואם תימצא הצדקה, יתכן כי וועדת תמיכות תפתח את המערכת ליום או יומיים נוספים.
  - ג. מקדמות בגובה 50% מהתקציב יחולקו מיד אחרי 15.9.24 לספריות שבקשתן אושרה ומעוניינים לעבוד באמצעות הרשות, אך מכיוון שההתקשרות עם חברת ניטו-טק טרם אושרה על-ידי החשבות, חלוקת המקדמות לספריות שבחרו לעבוד באמצעות הזכין – יתעכבו.
  - ד. ניצול התקציב יתאפשר עד סוף מרץ 2025, לאור ההעברה המאוחרת של התקציב.

### החלטות

1. המועצה תיפגש בנפרד שוב עם מנהלים במגזר הערבי על מנת להבין לעומק את הסוגיות המקשות על ספריות אלה ולבחון האם ניצול תקציב הרוחב יוכל לסייע אם יוקדש להן. בהקשר זה מתבקשים מנהלי ספריות במגזר הערבי לענות על הסקר שנשלח על-ידי מועצת הספריות בנושא זה.
2. המועצה תשקול להכין תכנית פעולה להעצמה של מנהלים במגזר הערבי/ למנהלי ספריות בכלל.
3. המועצה תבקש לקיים בהקדם שלוש פגישות עם משרד התרבות בנושאים אלה: פרסום המכרז לזכיין חדש לרכש הספריות; עדכון מבחני התמיכה לשנת 2025; ייעוד מומלץ לתקציב הרוחב לשנת 2025.



מרים פוזנר, בשם אורלי סימון, יו"ר המועצה הציבורית

נרשם ע"י: מרים פוזנר